

Průběžná zpráva
Zdravý Liberecký kraj
a místní Agenda 21 v roce 2017

místní Agenda 21

Motto:

„Nedědíme Zemi po našich předcích, nýbrž si ji vypůjčujeme od našich dětí.“
Antoine de Saint-Exupéry

Základní informace

Kontext projektu:	<p>Dlouhodobé aktivity Libereckého kraje k budování značky Libereckého kraje jako kraje, který systémově směřuje k rozvoji svého území v souladu s principy udržitelného rozvoje, a to nejen naplňováním zákonných norem a předpisů, ale i podporou široké škály možných dobrovolných aktivit u zástupců veřejné správy, podnikatelů, nevládních organizací, studentů i široké veřejnosti.</p> <p>Koncept udržitelného rozvoje je vnímán jako zastřešující princip strategického plánování Libereckého kraje.</p>
Cíl projektu:	<p>Posílení systémového provázání aktivit směřujících k udržitelnému rozvoji kraje, průběžnému zlepšování ukazatelů zdraví a kvality života, a to jak v oblasti aktivit samosprávy kraje včetně úřadu kraje (aktivity „dovnitř“), tak v oblasti partnerské spolupráce samosprávy kraje a úřadu kraje s relevantními zainteresovanými subjekty (obce, organizace veřejného sektoru, podnikatelské subjekty, nevládní organizace, široká veřejnost) – aktivity „ven“. Pojem „Zdravý kraj“ tedy není v rámci projektu „Zdravý Liberecký kraj“, spojován pouze s představou „zdravého“ jedince. Pojem „zdravý“ vyjadřuje v názvu projektu nejen kontext zdravého jedince, ale také zdravé životní prostředí, zdravé podmínky pro podnikání, vysokou kvalitu života, rozvoj regionu v souladu s principy udržitelného rozvoje.</p>
Věcné východisko projektu:	<p>Členství v zájmovém sdružení právnických osob Národní síť Zdravých měst ČR (dále NSZM), se sídlem Šrobárova 48, Praha 10, 100 42, IČ: 61385247</p>
Schválení orgány kraje:	<p>usn. č. 198/11/ZK ze dne 31. 5. 2011 – schválení vstupu do NSZM a Deklarace Projektu Zdravý Liberecký kraj</p>
Základní závazky vyplývající z podpisu Deklarace:	<ul style="list-style-type: none">• Přijetím deklarace byl potvrzen závazek kraje o naplňování zásad a cílů základních dokumentů Evropské unie a organizace spojených národů, které se zabývají oblastmi udržitelného rozvoje, zdraví a kvality života (Agenda 21, Zdraví 2020, ...a další – viz kap. Koncepční východiska)• Kraj zajistí nezbytné podmínky a zázemí pro řízení a realizaci projektu Zdravý Liberecký kraj (dále jen Projekt)• Strategický rozvoj kraje bude probíhat v kvalitě místní Agendy 21 (dále jen MA21 - od roku 2006 je zařazena mezi oficiální metody kvality veřejné správy), tedy s cílem dlouhodobě udržitelného rozvoje kraje a v partnerské spolupráci s občany kraje a zainteresovanými subjekty, a to jak s úřady a institucemi, tak se zástupci hospodářského a nevládního sektoru.
Odpovědný politik pro projekt Zdravý Liberecký kraj a místní Agendu 21:	<p>Radka Loučková Kotasová, členka rady kraje, řízení resortu hospodářského a regionálního rozvoje, evropských projektů a územního plánování</p>
Resortní spolupráce:	<p>Projekt je od samého počátku realizován v úzké spolupráci resortu hospodářského a regionálního rozvoje, evropských projektů a územního plánování a resortu zdravotnictví. Gestorem aktivit projektu spadajících pod resort je člen rady kraje, kterému bylo svěřeno řízení tohoto resortu. Za odbor zdravotnictví se na realizaci projektu podílí zejména Alena Riegerová, vedoucí odboru zdravotnictví a Blanka Ptáčková, odborná pracovnice oddělení ekonomiky a zdravotní politiky odboru zdravotnictví. V roce 2017 jsme v rámci konkrétních aktivit spolupracovali i s odborem dopravy (Michal Mochal), s životního prostředí a zemědělství (Tereza Pokorná) a sociálních věcí (Kateřina Hájková).</p>
Koordinátor projektu:	<p>Ivana Hujerová, koordinátorka neziskového sektoru a místní Agendy 21, odbor regionálního rozvoje a evropských projektů</p>

Základní pojmy

Světová zdravotnická organizace (zkratka WHO) – agentura Organizace spojených národů (United Nations – zkratka UN). Dlestatutu je jejím základním posláním „dosažení všemi lidmi nejvyšší možné úrovně zdraví“. Jednou z mnoha aktivit naplňujících tento cíl bylo **iniciování mezinárodního projektu Zdravé město Světové zdravotnické organizace (WHO Healthy Cities Project)** v roce 1988. Za dobu svého trvání vzniklo v Evropě více jak 1300 Zdravých měst v 31 zemích. Cílem je podpora zdraví a zvyšováním kvality života ve městech, s důrazem na roli místních autorit a samospráv.

Národní síť Zdravých měst České republiky (zkratka NSZM) – asociace místních samospráv, které se programově hlásí k principům udržitelného rozvoje, zapojují veřejnost do rozhodovacích procesů a podporují zdravý životní styl svých obyvatel. Metodicky se věnuje roli místních samospráv v procesu implementace vize rozvoje společnosti v souladu s principy udržitelného rozvoje na místní úrovni – místní Agendě 21. **Zdravá města, obce a regiony** se promyšleně snaží utvářet město (obec, region) jako kvalitní, zdravé, příjemné a udržitelné místo pro život, na základě dohody s místními obyvateli. NSZM vznikla v roce 1994 a je certifikovanou organizací pro realizaci mezinárodního projektu Zdravé město Světové zdravotnické organizace (WHO Healthy Cities Project).

Místní Agenda 21 (MA21) - mezinárodní program pro zavádění udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni. **Základním východiskem** je dokument **Agenda 21** (viz informace kap. 3), který ve své kapitole 28 uvádí místní úřady (veřejnou správu) jako právě ten subjekt, který hraje zásadní roli ve formulaci místních politik směřujících k udržitelnému rozvoji místní komunity, spolupráci klíčových aktérů, budování partnerství. Veřejná správa a její orgány jsou vnímány jako subjekt, který disponuje nejen zájmem a vůlí, ale také potřebnými pravomocemi a nástroji k uskutečnění cílů, které byly definovány za spolupráce s občany a místními klíčovými aktéry. Nejčastěji je pojem MA21 vysvětlován jako proces, který prostřednictvím zkvalitňování správy věcí veřejných, strategického plánování a řízení a zapojování veřejnosti zvyšuje kvalitu života ve všech jeho aspektech. Jedním z hlavních principů je rovnováha mezi sférou hospodářského rozvoje, sférou sociálního rozvoje a oblastí životního prostředí. V procesu je zdůrazněna účast veřejnosti a otevřená spolupráce mezi jednotlivými subjekty, jako jsou veřejná správa, nevládní organizace, podnikatelské subjekty, účelová zařízení, zájmové skupiny, věda a výzkum i široká občanská veřejnost.

Místní – odkazuje na místo působení

Agenda – seznam věcí, které je potřeba udělat, aby bylo dosaženo cíle

21 – odkazuje na 21. století a na problémy, které lidstvo musí řešit

Udržitelný rozvoj – „Udržitelný rozvoj je takovým rozvojem, který naplňuje potřeby přítomných generací, aniž by ohrozil schopnost naplňovat je i generacím budoucím“ – (Gro Harlem Brundtland - 1987). Evropský parlament definoval udržitelný rozvoj jako „zlepšování životní úrovně a blahobytu lidí v mezích kapacity ekosystémů při zachování přírodních hodnot a biologické rozmanitosti pro současné a příští generace“. Podle českého zákona o životním prostředí je jím „takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů“.

Principy udržitelného rozvoje

Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky stanovuje následující principy,

- rovnováha tří pilířů udržitelného rozvoje
- soudržnost a integrace politik a řízení
- předběžná opatrnost
- generační a mezigenerační odpovědnost
- rovné příležitosti
- partnerství
- mezinárodní odpovědnost

Strategie udržitelného rozvoje Libereckého kraje 2006-2020 uvádí tyto:

Propojení základních oblastí života	Ekonomika, společnost, životní prostředí
Dlouhodobá perspektiva	Strategické plánování se zvažováním dopadů realizovaných aktivit
Kapacita životního prostředí je omezená	Nejen z hlediska zdrojů, ale i znečištění
Předběžná opatrnost	Důsledky ne všech našich činností jsou vždy známe, je na místě být opatrný
Prevence	Je efektivnější než následné řešení dopadů
Kvalita života	Má rozměr nejen materiální, ale také zdravotní, společenský, etický, estetický, duchovní, kulturní atd.
Sociální spravedlnost	Příležitosti a zodpovědnosti by měly být děleny mezi země, regiony i mezi rozdílné sociální skupiny. Chudoba je ohrožující faktor udržitelného rozvoje
Zohlednění vztahu „lokální – globální“	Činnosti na místní úrovni ovlivňují problémy na úrovni globální
Vnitrogenační a mezigenační zodpovědnost	Zabezpečení národnostní, rasové a jiné rovnosti, respektování práv všech současných i budoucích generací na zdravé prostředí a sociální spravedlnost
Demokratické procesy	Zapojování veřejnosti do rozhodovacích procesů od počátečních fází, usnadňuje obecnou podporu pro realizaci

Koncepční východiska

Nadnárodní úroveň	
Agenda 21 (1992 – Rio de Janeiro)	Dokument OSN, který byl přijat na Konferenci OSN o životním prostředí a rozvoji. http://databaze-strategie.cz/cz/osn-un/strategie
Aalborgská charta – Charta evropských měst a obcí směřujících k udržitelnému rozvoji (1994)	Dohoda se zabývá udržitelným rozvojem a dopravou, navazuje na program Agenda 21. Podepsalo ji cca 2600 evropských měst ze 42 zemí. http://portal.uur.cz/pdf/aalborgska-charta-1994.pdf
Johannesburgská deklarace o udržitelném rozvoji a Implementační plán (2002)	Přijaty na Světovém summitu o udržitelném rozvoji (tzv. Summit Země 2002) – rozpracovávají dokumenty přijaté v roce 1992 v Rio de Janeiro.
Aalborgské závazky – konference Aalborg +10 (2004)	Stanovení deseti tematických rozvojových oblastí udržitelného rozvoje http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\$pid/MZPMSFHUHXKF/\$FILE/Aalborgske_zavazky.pdf
Budoucnost, kterou chceme (2012 – Rio de Janeiro)	Dokument, který byl přijat na Konferenci OSN o udržitelném rozvoji (Rio+20) – potvrzení kontinuity úsilí o udržitelný rozvoj, rozvoj zelené ekonomiky.
Zdraví 2020 (2012)	Dokument WHO - Program Zdraví pro všechny v evropském regionu Světové zdravotnické organizace (WHO), formulace evropské strategie WHO. http://databaze-strategie.cz/cz/who/strategie
Obnovená strategie Evropské unie pro udržitelný rozvoj (2006)	Navazuje na strategii z roku 2001, jejím obecným cílem je určovat a rozvíjet činnosti, jež Evropské unii umožní dosáhnout trvalého zvyšování kvality života pro současné i budoucí generace prostřednictvím rozumného využívání zdrojů i potenciálu. http://databaze-strategie.cz/cz/eu/strategie
Agenda 2030 – Cíle udržitelného rozvoje (2015)	Dokument OSN – schválen v září 2015 na světovém summitu OSN v New Yorku - stanoveny 17 cílů udržitelného rozvoje. http://www.osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs-

	2015-2030/
Národní úroveň	
Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky (2010)	Koncepce vlády ČR – konsensuální rámec pro zpracování dalších materiálů koncepčního charakteru, východisko pro strategické rozhodování v rámci jednotlivých resortů i pro meziresortní spolupráci a spolupráci se zájmovými skupinami. http://databaze-strategie.cz/cz/uv/strategie/strategicky-ramec-udrzitelneho-rozvoje-cr-2010
Strategický rámec Česká republika 2030 (2016)	aktualizace Strategického rámce udržitelného rozvoje z roku 2010 https://www.vlada.cz/assets/ppov/udrzitelny-rozvoj/CR-2030/CR-2030_Navrhova-cast_final-k-MPR_30-11-2016.pdf https://www.cr2030.cz/
Zdraví 2020 – Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva	Koncepce vlády ČR, vychází z deklarace členských států Světové zdravotnické organizace a formuluje cíle na české podmínky http://databaze-strategie.cz/cz/mzd/strategie
Koncepce podpory MA21 v ČR do roku 2020	Koncepce Vlády ČR stanovující priority a opatření k podpoře MA21 http://dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/iii-koncepce-podpory-ma21-v-cr_1.pdf https://www.databaze-strategie.cz/cz/MZP/strategie/koncepce-podpory-mistni-agendy-21-do-2020?typ=struktura
Akční plán 2016 – 2018 ke Koncepci podpory MA21 v ČR na období 2012 – 2020	https://ma21.cenia.cz/cs-cz/%C3%BAvod/prove%C5%99ejnost/pracovn%C3%ADskupinarvur/ma21.aspx
Regionální úroveň	
Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006-2020	https://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1885/strategie-rozvoje-libereckeho-kraje-2006-2020
Program rozvoje Libereckého kraje 2014-2020 (2014)	Základní strategický dokument Libereckého kraje, který deklaruje vizi rozvoje kraje v souladu s principy udržitelného rozvoje http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1884/program-rozvoje-libereckeho-kraje-2014-2020
Zdravotní politika Libereckého kraje (2002, kontinuální aktualizace)	Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatel - koncepční dokument Libereckého kraje – resortu zdravotnictví http://zdravotnictvi.kraj-lbc.cz/zdravi-prevence-zdravotni-politika-libereckeho-kraje/zdravotni-politika-lk

Organizační zabezpečení konceptu udržitelného rozvoje na národní úrovni

Rada vlády pro udržitelný rozvoj (RVUR) byla zřízena usnesením Vlády ČR v roce 2003 jako stálý poradní, iniciační a koordinační orgán pro oblast udržitelného rozvoje a strategického řízení. V roce 2006 byla převedena do gesce Ministerstva životního prostředí ČR (MŽP), kde působila až do poloviny roku 2014. Usnesením Vlády ČR ze dne 9. června 2014 bylo rozhodnuto o **převodu činností spojených s fungováním RVUR z MŽP na Úřad vlády k 1. 7. 2014**. Do agendy RVUR byla včleněna věcná agenda Národní ekonomické rady vlády.

V rámci RVUR působí několik výborů, a to:

- Výbor pro strategické řízení a implementaci
- Výbor pro socioekonomický rozvoj
- Výbor pro udržitelné municipality
- Výbor pro udržitelnou energetiku
- Výbor pro koordinaci pozic České republiky k udržitelnému rozvoji
- Výbor pro udržitelnou dopravu
- Výbor pro vzdělávání k udržitelnému rozvoji
- Výbor pro krajinu, vodu a biodiverzitu

Na Úřadu vlády byl zřízen odbor pro udržitelný rozvoj.

Podrobné informace: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rada-vlady-pro-udrzitelny-rozvoj--120432/>

Jednou z pracovních skupin RVUR je **Pracovní skupina pro místní Agendu 21**. Jejím členem je také zástupce Libereckého kraje (koordinátorka Projektu Zdravý Liberecký kraj).

Mimo to je Liberecký kraj také členem **Pracovní skupiny pro udržitelný rozvoj regionů, obcí a území**, který je komunikační a konzultační platformou Ministerstva pro místní rozvoj pro koncept udržitelného rozvoje.

Metodika realizace projektu Zdravý kraj – místní Agenda 21

V Konceptu podpory místní Agendy 21 v ČR je MA21 definována následovně:

„MA21 je nástroj ke zlepšování kvality veřejné správy, strategického řízení, zapojování veřejnosti a budování místního partnerství, s cílem podpořit systematický postup k udržitelnému rozvoji na místní či regionální úrovni.“

V rámci projektu Zdravý kraj (a MA21) jsou využívány postupy a **kritéria místní Agendy 21, které byly vyvinuty Pracovní skupinou pro MA21 Rady vlády pro udržitelný rozvoj**.

Pro měření úrovně kvality MA21 je využívána sada kritérií. „A“ (nejvyšší) – „D“ (nejnižší). Těmto kategoriím předchází ještě tzv. „nultá“ kategorie „Zájemci“. Každá z kategorií má svá vlastní kritéria a jasně měřitelné ukazatele, které hodnotí úroveň realizace procesu MA21 v dané municipalitě. **Předpokladem pro splnění celé kategorie je naplnění a zdokumentování všech v ní obsažených Kritérií MA21.**

Jednotlivé kategorie lze stručně charakterizovat následovně:

Kategorie D: Organizační nastavení pro zajištění zvyšování kvality veřejné správy

Kategorie C: Komunikace s veřejností k udržitelnému rozvoji/zdraví

Kategorie B: Strategické řízení k udržitelnému rozvoji/zdraví

Kategorie A: Místní stav udržitelně se vyvíjející komunity a trendy udržitelného rozvoje

Zásadní součásti místní Agendy 21:

- Organizační zázemí, plánování a hodnocení postupu MA21
- Zapojení veřejnosti, místní partnerství, komunitní plánování ke kvalitě života a udržitelného rozvoje (dále také UR)
- Strategické řízení k udržitelnému rozvoji, monitorování UR
- Komunikace, propagace, informovanost, sdílení dobré praxe
- Financování, motivace v rámci MA21

Kritéria MA21 jsou v podstatě metodickými a technickými předpoklady pro realizaci principů udržitelného rozvoje v **tematických rozvojových oblastech UR**, které byly definovány Aalborgskou chartou udržitelných měst:

1. Správa věcí veřejných a udržitelný rozvoj
2. Životní prostředí
3. Spotřeba a výroba
4. Doprava a mobilita
5. Zdraví
6. Místní ekonomika
7. Vzdělávání a výchova
8. Kultura a volný čas
9. Sociální prostředí
10. Venkov, krajina, zemědělství
11. Globální odpovědnost

Užitečné odkazy:

- Informační portál k MA21: <http://ma21.cenia.cz/>
- Kritéria MA21 pro kraje: <http://ma21.cenia.cz/LinkClick.aspx?fileticket=hxz1eNgyfRs%3d&tabid=93&mid=884&language=cs-CZ>
- Portál pro strategické řízení a udržitelný rozvoj regionů: <http://dataplan.info/cz/home>
- **Odpovědi na nejčastější otázky k MA21:** <https://zdravykraj.kraj-lbc.cz/odpovedi-na-nejcastejsi-otazky-k-mistni-agende-21-n833950.htm>
- **Galerie udržitelného rozvoje:** <https://zdravykraj.kraj-lbc.cz/projekt-zdravy-liberecky-kraj/galerie-udrzitelneho-rozvoje>
- **Zdravý Liberecký kraj a místní Agenda 21:** <https://zdravykraj.kraj-lbc.cz/zdravy-liberecky-kraj>

Zdravý Liberecký kraj a místní Agenda 21 v roce 2017

Zdravá obec, Zdravé město, Zdravý region

"Zdravou" může být municipalita, která se systematicky a dlouhodobě zabývá zdravím, kvalitou života a udržitelným rozvojem a ptá se svých obyvatel na jejich názory. Nejedná se tedy pouze o stav životního prostředí, ale zejména zdravý životní styl lidí a odpovědnost vůči budoucím generacím.

Místní Agenda 21 je mezinárodní program OSN zaměřený na kvalitní rozvoj regionů, měst a obcí, který nepoškozuje životní prostředí, respektuje potřeby současné generace, ale i těch budoucích, a který posiluje komunitu a občanskou společnost. Když se municipalita řídí principy MA21, znamená to, že aktivně vytváří prostředí pro **spolupráci veřejné správy a jejími organizacemi** na straně jedné a **širokou veřejností, spolky a dalšími neziskovými organizacemi a firmami** na straně druhé. Dlouhodobě vytváří systém řízení založený na vyrovnaném rozpočtu a realizaci priorit podle plánu strategického rozvoje. Aktivně **sdílí své zkušenosti a učí se od jiných obcí, měst i regionů doma i v zahraničí.**

Udržitelný způsob života je komplexní lidskou životní strategií, která vychází z koncepce udržitelného rozvoje. Jeho idee pak aplikuje na praktickou rovinu způsobu života společnosti i jednotlivce. Cílem takového způsobu života je umožnit přežít nám i dalším generacím v co nejpříznivějším životním prostředí. Český ekolog a zakladatel Společnosti pro trvale udržitelný rozvoj Josef Vavroušek ho definoval takto: **„Je to takový způsob života, který se přibližuje ideálům humanismu a harmonie vztahů mezi člověkem a přírodou, a to v časově neomezeném horizontu. Je založen na vědomí odpovědnosti vůči dnešním i budoucím generacím a na úctě k živé i neživé přírodě.“**

Všechny resorty LK svou činností a aktivitami naplňují cíle Programu rozvoje Libereckého kraje, který respektuje v plné šíři principy trvale udržitelného rozvoje a zapojováním veřejnosti a budováním partnerství (veřejná správa, neziskový sektor, podnikatelský sektor) tak podporují systematický přístup k udržitelnému rozvoji obcí, měst, regionů.

V roce 2017 jsme se zaměřili na mapování aktivit celého Libereckého kraje, Krajského úřadu LK, na provázanost aktivit jednotlivých resortů, na tok a zdroje informací, na aktivity projektů podpořených z dotačního programu, na nastavení parametrů dlouhodobé spolupráce i s neformálními realizátory místní Agendy 21 v území a koncepci vlastních aktivit na území celého Libereckého kraje. Z tohoto důvodu jsme v tomto roce nenaplnovali oficiální kritéria žádné kategorie pro měření úrovně kvality MA21 Libereckého kraje.

Zdravý Liberecký kraj a místní Agenda 21: <https://zdravykraj.kraj-lbc.cz/zdravy-liberecky-kraj>

Členství LK (od roku 2011) v Národní síti Zdravých měst - <https://www.zdravamesta.cz/index.shtml>

- V rámci **celostátních aktivit** jsme intenzivně spolupracovali s **kanceláři NSZM**. Hlavním výstupem byl návrh NSZM ČR na snížení administrativní zátěže výkaznictví metody MA21 pro města, obce, regiony. Návrh byl schválen na Valné hromadě členů NSZM v listopadu 2017. V pracovní skupině RVUR byl projednán až v lednu 2018.
- V rámci **akreditovaného vzdělávání** a společných aktivit jsme se pravidelně setkávali i s **koordinátory MA21** členů Národní sítě Zdravých měst v Libereckém kraji:

Jilemnice, stránky projektu: <http://www.mestojilemnice.cz/cz/zdrave-mesto/>

Liberec: <http://www.liberec.cz/cz/prakticke-informace/zdrave-mesto/>

Lomnice nad Popelkou: <http://www.lomnicenadpopelkou.cz/zakladni-informace/ms-10254/p1=10254>

Rokytnice nad Jizerou: <http://www.mesto-rokytnice.cz/mesto/zdrave-mesto/aktuality>

Turnov: <https://www.turnov.cz/cs/mesto/zdrave-mesto-turnov-a-ma21/>

Zatím formálním členem NSZM je i obec **Křížany**, má zájem o spolupráci v rámci programu Zdravý Liberecký kraj: <http://www.obeckrizany.cz/>

Členství v NSZM k 1. 11. 2017 ukončil **Mikroregion Podralsko**, má zájem o spolupráci v rámci programu Zdravý Liberecký kraj: <http://www.podralsko.info/>

- Společně s ostatními kraji jsme **posuzovali Metodiku hodnocení udržitelných měst – Audit udržitelného rozvoje pro realizátory MA21 v ČR**, která vznikla v rámci společného projektu Ministerstva životního prostředí, Národní sítě Zdravých měst a Univerzity Karlovy v Praze – Centrum pro otázky životního prostředí vznikla. Na základě společného doporučení vznikne pro kraje metodika odlišná a Liberecký kraj se do její tvorby zapojí v roce 2018.
- Valná hromada: duben - Praha, listopad - Vsetín

Zastoupení LK v Pracovní skupině pro MA21 Rady vlády pro udržitelný rozvoj

<https://ma21.cenia.cz/cscz/%C3%BAvod/prove%C5%99ejnost/pracovn%C3%ADskupinarurma21.aspx>

Na celostátní úrovni jsme se spolu s Jihomoravským, Moravskoslezským krajem a Krajem Vysočina aktivně zapojili do činnosti Pracovní skupiny pro místní Agendu 21 Rady vlády pro udržitelný rozvoj (garant Ministerstvo životního prostředí; za LK Ivana Hujerová). Hlavním řešeným problémem byla dlouhodobá pravidla pro hodnocení plnění kritérií MA21 (snížení administrativní náročnosti celého procesu nejen pro aktivní realizátory metody) a Metodika hodnocení udržitelných měst – audity udržitelného rozvoje. V této pracovní skupině tvoříme s ostatními municipalitami poradní sbor pro členy PS.

Zastoupení LK v Pracovní skupině pro udržitelný rozvoj regionů, obcí a území Rady vlády pro udržitelný rozvoj

<https://www.mmr.cz/cs/Microsites/PSUR/Pracovni-skupina-pro-udrzitelny-rozvoj-regionu,-ob>

Hlavní náplní Pracovní skupiny pro udržitelný rozvoj regionů, obcí a území (garant Ministerstvo pro místní rozvoj; za LK Ivana Pecháčková, alt. Ivana Ptáčková) bylo projednávání a připomínkování nové Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+.

Obě skupiny rozpracovávají metodické postupy pro konkrétní aktivity a projekty zaměřené na implementaci principů a témat udržitelného rozvoje.

Zahraníční spolupráce LK – sdílení dobré praxe / učící se regiony

- **Kanton St. Gallen, Švýcarská konfederace** (www.sg.ch)

Spolupráce mezi Libereckým krajem a kantonem St. Gallen probíhá na základě společné dohody převážně formou **výměnných studijních pobytů, jejichž úkolem je přenos zkušeností a know-how**. V roce 2017 se uskutečnily projekty z oblasti gastronomie, zdravotnictví, péče a záchranné složky, přímá demokracie, dětská ilustrace, doprava a údržba silnic, rozvoj ploch, rozvoj osídlování a smart cities.

- **Dolnoslezské vojvodství, Polská republika** (www.umwd.dolnyslask.pl)

Dohoda mezi Libereckým krajem a Dolnoslezským vojvodstvím **o regionální spolupráci a výměně zkušeností** byla uzavřena dne 25. února 2003. Jde o tzv. přirozeného partnera, se kterým má Liberecký kraj společnou hranici. Řeší se tedy oblasti, které vyplývají z těsného sousedství (doprava, územní plánování, životní prostředí, cestovní ruch, školství, krizové řízení atd.), a to jak na úrovni Euroregionu Nisa v rámci pracovních skupin, tak přímou komunikací samospráv. Dne 3. srpna 2017 se uskutečnilo jednání s maršálkem Dolnoslezského vojvodství Cezarym Przybylskim a zainteresovanými subjekty ohledně společného přeshraničního projektu „Od zámku Frýdlant k zámku Czochoa“.

- **Zemské ředitelství Sasko, Svobodný stát Sasko, Spolková republika Německo** (www.sachsen.de)

V dubnu 2006 bylo podepsáno Společné prohlášení **o spolupráci** mezi Libereckým krajem a toho času Vládním prezidiem Dresden – nyní Zemské ředitelství Sasko (Svobodný stát Sasko). Spolupráce byla financována ze schváleného projektu. Jako v případě Polska se řeší oblasti, které vyplývají z těsného sousedství, a to jak na úrovni Euroregionu Nisa v rámci pracovních skupin, tak na úrovni obou samospráv. Přitom se nejedná pouze o spolupráci se Zemským ředitelstvím Sasko, ale i jinými kompetentními subjekty nacházejícími se na území Svobodného státu Sasko. V roce 2017 se uskutečnily projekty zaměřené na téma regionální projevy klimatických změn a adaptační opatření na místní a regionální úrovni, smart cities, veřejnou správu, ovzduší a čistírný odpadních vod.

Ocenění Krajského úřadu Libereckého kraje a Libereckého kraje

- **Excelentní organizace** v rámci Národní ceny kvality České republiky 2017
- **Recognised for Excellence 4 star** v rámci EFQM (Evropská nadace pro management kvality)

Kompletní info: <https://zdravykraj.kraj-lbc.cz/krajsky-urad-libereckeho-kraje-obhajil-oceni-excelentni-organizace-v-nbsp-ramci-narodni-ceny-kvality-ceske-republiky-2017-n683913.htm>

Související (odbor životního prostředí a zemědělství)

- **Zelené úřadování** - ankety zaměstnanců, organizační směrnice ředitele KÚ LK „O ekologizaci provozu budovy Libereckého kraje“ a její vyhodnocení, tipy pro vaši domácnost: <https://zivotni-prostredi.kraj-lbc.cz/page3456>
- **Směrnice OS-08/05/11** a každoroční vyhodnocení naplňování směrnice o ekologizaci provozu budovy Libereckého kraje; směrnice stanovuje povinnosti krajskému úřadu jako subjektu veřejné správy v oblasti životního prostředí a ukládá s ekologizací související povinnosti zaměstnancům úřadu.

Sledované oblasti: nakládání s odpady, s vodami, energie, pracovní pomůcky, doprava, zeleň a ochrana přírody, vzdělávání a komunikace, nákup materiálů a služeb, zadávání veřejných zakázek.

- **Dobrá praxe – PROVĚŘENO: „Podpora zdraví a kvality života“** (Národní síť zdravých měst)

Info: <https://zdravykraj.kraj-lbc.cz/liberecky-kraj-dostal-oceneni-za-dlouhodobou-podporu-zdravi-a-kvality-zivota-n688857.htm>

Konkrétní aktivity v rámci programu Zdravý kraj v roce 2017:

Akce:

Týdny pro neziskový sektor - panelová diskuse **Jsme na společné cestě** - KVCLI, březen (akce pro NNO, podnikatele, otevřená pro veřejnost)

Témata: Neziskový sektor a občanská společnost, vícesektorová spolupráce/partnerství s LK: slabá místa a příležitosti, trvale udržitelný rozvoj – Strategie 2020 a 2030

Pořadatel: ANNOLK; Liberecký kraj partner

Liberecký kraj je každoročním partnerem několikátýdenní akce, v rámci které se svými aktivitami prezentují neziskové organizace. Záštitu poskytuje radní Radka Loučková Kotasová. Panelové diskuse se zúčastnili zástupce několika desítek NO, za LK se zúčastnila radní pro regionální rozvoj, radní pro kulturu, vedoucí sociálního odboru a koordinátorka neziskového sektoru. Výstupy byly jedním z prvních podkladů pro nastavení parametrů spolupráce koordinátorky pro neziskový sektor, spolku Neziskovky Libereckého kraje, Asociace NNO LK a začátkem komunikace s jednotlivými neziskovkami.

Celostátní kampaň Čistá mobilita, Liberec – Galerie Géčko, březen (akce pro veřejnost)

Témata: elektromobilita, carsharing, cyklostezky, veřejná doprava

Pořadatel: Nadační fond pro všeobecný rozvoj člověka, partner: Liberecký kraj - odbor regionálního rozvoje, odbor životního prostředí, odbor zdravotnictví, město Liberec

V rámci projektu „Lepší přístup, delší život“ a „Chytře na cestu“ měli návštěvníci nákupního centra možnost změřit si zdravotní stav plic nebo se informovat o ochraně ovzduší v kraji. Největší zajímavostí byl bezpochyby elektromobil a elektrokolo, které poskytl Liberecký kraj. Liberecký kraj poskytl na akci nejen elektromobil, který běžně využívají zaměstnanci úřadu při pracovních jízdách, ale také elektrokolo, které je do kopcovitého terénu kraje velmi vhodný. Kolo bylo možné na místě vyzkoušet, automobil bylo možno důkladně prozkoumat. Pracovníci Státního zdravotního ústavu a Krajského úřadu Libereckého kraje byli veřejnosti k dispozici s měřicím přístrojem, kde bylo možné naměřit aktuální stav plic.

Osvětový projekt „Lepší přístup, delší život“ nabízel občanům soutěž o drobné dárky, které bylo možné získat na základě správných odpovědí z oblastí čisté mobility.

Aktivní neziskovky důvěryhodné pro dárcy a partnery - seminář, KÚ LK, duben (akce pro NNO, podnikatele, otevřená pro veřejnost)

Témata: Co dárci a partneři očekávají od neziskovek?; Mýty o neziskovkách a jak je bořit; Aktuální legislativa pro NNO; Jak pomáhá Asociace veřejně prospěšných organizací; Co je značka spolehlivosti

Pořadatel: Liberecký kraj

Po třech letech jsme znovu organizovali seminář, při kterém se představila Asociace veřejně prospěšných organizací a vysvětlila výhody i nevýhody tzv. Značky spolehlivosti pro neziskové organizace i pro případné dárcy a podporovatele z řad podnikatelských subjektů.

Setkání Zdravých krajů - květen, Krajský úřad Kraje Vysočina – Jihlava (akce pro kraje zapojené do Národní sítě zdravých měst)

Témata: každoroční setkání Zdravých krajů – metodika, sdílení dobré a špatné praxe

Pořadatel: NSZM

Jednalo se o již tradiční Setkání Zdravých krajů. Hostitelem letošního setkání byl Zdravý kraj Vysočina, organizátorem Národní sítě Zdravých měst ČR. Strategické řízení v územní veřejné správě a roli Ministerstva pro místní rozvoj představili Věra - Karin Brázová a Petr Valenta z odboru Dohody o partnerství, evaluací a strategií MMR. Zdůraznili význam Databáze strategií (www.databaze-strategie.cz), jejímž správcem je Národní síť Zdravých měst, a která je využívána nejen jako nástroj pro vyhodnocování a aktualizaci strategických dokumentů, ale i např. pro sledování vzájemných návazností strategických cílů.

Ředitel Národní sítě Zdravých měst, Petr Švec, následně informoval účastníky o schválení strategického rámce Česká republika 2030, který udává směr udržitelného rozvoje Česka na příští desetiletí. Rovněž informoval o vstupu NSZM ČR do ICLEI – globální asociace udržitelných municipalit. Dále se zabýval vzájemnou synergií metod a programů vůči udržitelnému rozvoji (např. MA21, Zdravé město a region, CSR, metody kvality v úřadech, ap.), které využívají Zdravá města či regiony pro kvalitu života svých obyvatel.

V následném bloku, který byl věnován sdílení postupů a inspirací, vystoupili zástupci Moravskoslezského, Libereckého, Jihomoravského kraje a kraje Vysočina. Diskutována byla témata plánů a projektů pro nejbližší období, možnosti dotačních titulů, fondů či výzev jednotlivých krajů pro své obce či neziskové organizace. Zmíněna byla problematika přeshraniční spolupráce, oživení obcí, zdravotní politika, čistá mobilita, společenská odpovědnost a mnoho dalších témat a konkrétních akcí a kampaní, které přímo přispívají k udržitelnému rozvoji a zvyšování kvality života. Závěrečný blok patřil expertům z Centra pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy, které je dlouhodobě partnerskou organizací NSZM. Prezentováno bylo téma Auditů udržitelného rozvoje v 10 tematických oblastech udržitelného rozvoje a následně proběhla diskuse ke specifickým krajů při práci s těmito Audity. Za LK se zúčastnila Radka Loučková Kotasová, radní a Ivana Hujerová, koordinátorka MA21.

Celoroční partnerství Libereckého kraje – národní putovní celostátní výstava **Má vlast cestami proměn**, květen 2017-květen 2018, prezentace LK 19. 5. na Vyšehradě, dvoudenní návštěva zástupců všech krajů v LK - putování po proměnách

Pořadatel: spolek Entente Florale CZ

Hlavní partner: Liberecký kraj, partner: další kraje a Národní síť Zdravých měst

Výstava představuje osudy zchátralých budov proměněných v krásné a užitečné stavby, obnovených náměstí a navesí, rekonstruovaných nádraží, zachráněných sakrálních staveb i znovuoživené přírody. Je výjimečná tím, že je dílem lidí z celé republiky. To, co na výstavě vidíte, můžete vidět také ve skutečnosti.

Z LK se prezentuje **Česká Lípa, Chrastava, Jablonec nad Nisou, Josefův Důl, Klokočí, Mařenice.**

Evropský týden mobility – osvětová kampaň NSZM; Liberec, září (akce pro školy a veřejnost)

Témata: Udržitelná mobilita, silniční bezpečnost, Integrovaný záchranný systém, první pomoc

Pořadatel: Zdravé město Liberec a Tým silniční bezpečnosti s podporou LK

Partner: Liberecký kraj (odborníky: regionální rozvoj, doprava, zdravotnictví)

Evropský týden mobility probíhal pod sloganem „Sdílením vpřed!“ Sdílením se ovšem nerozumí to, že lidé společně cestují v jednom dopravním prostředku. Podstatou myšlenky je naopak existence zprostředkovací platformy, která zajistí vzájemné propojení subjektů nabízejících službu a jejich uživatelů. Zpravidla bude postavena na moderních informačních a komunikačních technologiích. Sdílet tak bude možné automobily, motocykly, jízdní kola, systém poslouží i pro rezervaci služeb nabízených taxislužbami či pro tzv. car pooling, kdy řidič cestující do určité destinace s předstihem nabízí svezení dalším lidem. Sdílená mobilita sofistikovaným propojením možností pohybovat se po městských aglomeracích pěšky, na kole, prostředky městské a příměstské hromadné dopravy osob, za využití sdílení automobilů apod. umožní redukovat celkový počet ujetých kilometrů. Liberecký kraj při této akci představil elektromobil a aktivity v oblasti cyklistické dopravy.

Dny zdraví – Pojďme žít zdravě – osvětová kampaň NSZM; Turnov, říjen (akce pro školy všech typů a veřejnost)

Motto: Jak zdravě jíst a pít aneb Jak také může vypadat zdravé stravování

Pořadatel: Zdravé město Turnov ve spolupráci s Libereckým krajem

Akce obsahově vychází ze základní myšlenky, kterou je podpora zdravého životního stylu. Vybranými aktivitami chce oslovit občany měst na území Libereckého kraje, neformálně s nimi pohovořit o tom, jak mohou o své zdraví pečovat, popřípadě podat informace, konkrétní rady, někdy i vyvrátit mýty a překonaná tvrzení nebo vyslechnout názory a zkušenosti z oblasti péče o zdraví.

V rámci Dne zdraví Turnov bylo připraveno několik akcí s tematikou zdravého životního stylu v Základní škole Skálova, Centru pro rodinu Náruč ve Skálově ulici, Obchodní akademii, Hotelové škole a Střední odborné škole ve Zborovské ulici, v pekárně u Tvarůžků na Výšince, v prodejně Ovoce a zelenina Hajn v Hluboké ulici, v prodejně Mája v Nádražní ulici a v lékárně v Hlubové ulici. Akce se zúčastnila radní Radka Loučková Kotasová, radní Přemysl Sobotka, vedoucí odboru zdravotnictví Alena Riegerová a koordinátorka MA21.

Den zdraví iniciují ve vzájemné spolupráci odbor zdravotnictví KÚ LK s odborem regionálního rozvoje a evropských projektů vždy v rámci projektu Zdravý Liberecký kraj.

Výroční celostátní setkání - konference Udržitelné město, Praha, prosinec

Témata: Udržitelnost, resilience, inkluze – Zdravá města jako příležitost pro naplňování Cílů udržitelného rozvoje
Pořadatel: Národní síť zdravých měst (Liberecký kraj na akci převzal ocenění a emeritnímu řediteli Centra pro otázky životního prostředí UK prof. Bedřichu Moldanovi předal Atlas životního prostředí Libereckého kraje)

Dne 7. prosince 2017 proběhla v pražském hotelu Jalta každoroční celostátní konference s názvem UDRŽITELNÉ MĚSTO 2017, kterou uspořádala Národní síť Zdravých měst ČR (NSZM). Byla zde oceněna nejlepší Zdravá města, obce i regiony za své celoroční výsledky v postupu k udržitelnému rozvoji, kvalitě života a podpoře zdraví. Ocenění jim předávali představitelé Poslanecké sněmovny a Senátu, zástupci ministerstev i mezinárodních institucí a organizací, zástupci univerzit a řady dalších významných institucí a organizací. Ocenění „Za podporu zdraví a kvality života“ obdrželi: Kraj VYSOČINA, LIBERECKÝ KRAJ a statutární město BRNO. Za Liberecký kraj jej převzala radní Radka Loučková Kotasová.

Konference samotná se pak zaměřila na sdílení osvědčených postupů z denní praxe obcí a měst. V úvodu konference účastníky uvítali a své aktivity představili zástupci významných institucí ČR, za všechny například Ministerstvo vnitra, Ministerstvo životního prostředí či Rada vlády pro udržitelný rozvoj. Zazněla témata související s kvalitou úřadů, udržitelným rozvojem, zapojováním veřejnosti, plánováním a řízením či s mezinárodní spoluprací. Své zkušenosti přednesli starostové, radní a další experti z Brna, Prahy, Chrudimi, Litoměřic, Jihlavy, Vsetína či z obce Křížánky a Kraje Vysočina.

Finanční podpora MA 21:

- Program č. 2.6 Podpora místní Agendy 21 – uplatňování principů udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni; podpořeno 18 projektů s alokací 897.497 Kč.

Realizátoři MA21 v rámci podpořených projektů: Zdravé město Rokytnice nad Jizerou, Zdravé město Jilemnice, Zdravé město Turnov, Semínko země, zapsaný spolek/Semily, Klub přátel a sponzorů Domu dětí a mládeže Lomnice nad Popelkou, obec Čtveřín, Středisko volného času Sluníčko Lomnice nad popelkou, příspěvková organizace, Centrum Generace, z.s./Jablonec n.N., Matice děkanství Železnobrodského, ZO ČSOP Armillaria, z.s./Liberec, Nová Akropolis, z.s./Liberec, Místní akční skupina Frýdlantsko, z.s./Frýdlant, město Cvikov, město Stráž pod Ralskem, obec Jeřmanice, město Hodkovice nad Mohelkou, obec Poníklá, Základní škola/Liberec – Lesní

Spolupráce s neziskovým sektorem:

Prostřednictvím jednotného kontaktního místa na KÚ LK spolupracujeme s Asociací NNO ČR, místními akčními skupinami, jednotlivými NNO, Sítí mateřských center, Sítí pro rodinu a několika centrály NNO LK. Problémy, které přináší spolupráce s neziskovým sektorem v rámci sdílení dobré/špatné praxe konzultujeme se Zlínským kraj, Moravskoslezským krajem a Krajem Vysočina. Kontinuálně plníme aktivity vycházející z Dohody o partnerství a spolupráci uzavřené v roce 2016 mezi LK a NELI, z.s.

Sekretariát Regionální stálé konference nabízí NNO prostřednictvím databáze nejen registraci projektů v Regionálním akčním plánu, ale pomáhá i vyhledat finanční zdroje na základě předložené strategie rozvoje organizace.

Neziskovým organizacím jsou určeny informace zveřejňované na nových www pro NNO: <https://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/ostatni/neziskove-organizace>.

Akreditované vzdělávání koordinátora MA21 v rámci Školy Zdravých měst: Metodika – Zdravé město a MA21:

- březen: Komunikace s veřejností
- červen: Medializace a PR
- listopad: Tvorba a řízení projektů

Propagační materiály s logem a nápisem Zdravý Liberecký kraj:

V listopadu jsme nechali vyrobit kapesní kalendářík (informační) – www Libereckého kraje, projektu Zdravý LK, asociace Zdravých obcí, měst a regionů = NSZM, Cenia – místní Agenda 21 a www s informacemi pro NNO, propagační vlajku/kapku, které se na akcích používají k označení místa prezentace a propagační roll-up. Obojí je možno zapůjčit na akci.

„Udržitelný rozvoj je způsob života, který se přibližuje ideálům humanismu a harmonie vztahů mezi člověkem a přírodou, a to v časově neomezeném horizontu. Je založen na vědomí odpovědnosti vůči dnešním i budoucím generacím a na úctě k živé i neživé přírodě.“

Josef Vavroušek, zakladatel
Společnosti pro trvale udržitelný život

Jednotlivé resorty LK a odbory KÚ LK realizovaly celou řadu aktivit naplňujících principy udržitelného rozvoje a MA21. Uvádíme **pouze příklady**.

Akci / aktivitu / projekt jakéhokoli resortu je možno prezentovat na stránkách Zdravého kraje i v rámci celostátní e-konference a informačního systému Národní sítě Zdravých měst.

Hospodářský a regionální rozvoj

- aktualizace Regionální surovinové politiky LK
- konference Regionem za výzkumem
- zahájena činnost Podnikatelské ambulance
- Soutěž Vesnice roku LK
- Regionální stálá konference – zpracování Regionálního akčního plánu (absorbční kapacita území kraje vyjadřující připravenost záměrů a projektů využít evropské finanční zdroje)
- Kotlíkové dotace

Zdravotnictví

- významné dotace: KNL, ZZS LK, Horská služba ČR, o.p.s., Hospic sv. Zdislavy, o.p.s, NsP Česká Lípa, Léčebna respiračních nemocí Cvikov
- program Dlouhodobé zlepšování zdravotního stavu obyvatel LK – např. akce Pohybem a hrou proti Alzheimerově chorobě
- prostřednictvím dotačních programů podpora osvětových aktivit, např. kampaň Společně proti kouření: Máš na výběr!
- spolupráce s Krajskou hygienickou stanicí – PS Zdravotní politika a SZÚ - osvětové kampaně, např. Den hygieny rukou

Doprava

- naplňování Strategie bezpečnosti silničního provozu - prevence v oblasti zvyšování bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích (např. více než jedno sto výukových akcí pro MŠ a ZŠ);
Strategie a jednotlivé **aktivity**: kampaně – dopravní výchova – statistiky – nebezpečná místa – Učme se přežít, viz BEZPEČNĚ NA SILNICÍCH V LIBERECKÉM KRAJI <http://www.bezpecnenasilnicich.cz/>

Sociální

- kampaň Mít domov a rodinu: „Samozřejmost nebo vzácnost“?
- pilotní projekt Týden náhradního rodičovství

Školství, mládež, sport, zaměstnanost

- projekt Potravinová pomoc dětem v LK
- podpora projektu TUL Dětská univerzita a projektu Akademie umění a kultury pro seniory

Kultura, památková péče, cestovní ruch

- udělení titulu Mistr tradiční rukodělné výroby
- udělení Ceny za nejlepší přípravu a realizaci Programu regenerace městských památkových rezervací a zón
- nový dotační program na podporu zážitkové a řemeslné turistiky a turistických regionů

Životní prostředí, zemědělství, rozvoj venkova

- podpora akce Do práce na kole a Uklidme Česko
- nový dotační titul Prevence vzniku odpadů a zlepšení podmínek třídění odpadů a zpracování bioodpadů
- Den Země
- GIS – vzdělávací akce Mapy kolem nás, ocenění za poster Země malého čaroděje

Projekt Zdravý Liberecký kraj a místní Agenda 21 v roce 2018

Aktivity plánované v souladu s dokumentem Kritéria MA21 pro kraje vydané Pracovní skupinou MA21 RVUR dne 18. ledna 2018

www: <https://zdravykraj.kraj-lbc.cz/zdravy-liberecky-kraj>

Institucionální zakotvení:

- odpovědný politik pro místní Agendu 21
- koordinátor místní Agendy 21
- neformální pracovní skupina pro MA21 (doplnění struktury PS - vedoucí odboru jako host)
- schválený dokument k MA21 zastupitelstvem kraje

Aktivní zapojování veřejnosti do oblastí plánování a rozhodování (kulaté stoly apod.)

- plánování s veřejností – akční nebo komunitní (např. kulaté stoly v rámci projektu SMART akcelérátor, poradní sbor při přípravě Strategického plánu rodinné politiky LK apod., meziresortní spolupráce)

Prezentace činností a výstupů MA21

- aktualizace webové stránky s informacemi o MA21 (úprava stávajících webových stránek – modul: napište nám; zasílání aktualit na základě registrace; textový newsletter – přímé oslovení registrovaných)
- uveřejňování zpráv o MA21 na www projektu ZdrLK a MA21, v místních / regionálních / celostátních médiích (spolupráce se všemi resorty / odbory / tiskovým oddělením LK)

Spolupráce/partnerství sektoru veřejné správy, občanského sektoru a podnikatelského sektoru

- společné zapojení zástupců občanského a podnikatelského sektoru do aktivit v rámci MA21 (např. Den Země, Den zdraví, Vesnice roku, Krajské dožínky, charitativní akce, Pakt zaměstnanosti, spolupráce KÚ LK a spolku Kašpar apod., meziresortní spolupráce)

Další:

- seminář k MA21 a udržitelnému rozvoji pro zaměstnance KÚ a zastupitele
- pilotní projekt Metodika hodnocení udržitelných krajů – oblast Životní prostředí
- aktivity PS Zdravotní politika Libereckého kraje
- vznik www s vlastní doménou

Zpracovala:

Ivana Hujerová
odbor regionálního rozvoje
a evropských projektů